

Zápis z jednání Rady vlády pro národnostní menšiny ze dne 6. února 2020

Jednání se uskutečnilo dne 6. února 2020 (13:30–16:45 hod.) v Hrzánském paláci (Loretánská 177/9, Praha 1 - Hradčany).

Přítomní členové Rady:

Helena Válková (místopředsedkyně Rady), Martin Dzingel (místopředseda Rady, německá menšina), Alena Kovářová (běloruská menšina), Georgi Bečev (bulharská menšina), Anna Rákóczi (maďarská menšina), Dariusz Branny (polská menšina), Gabriel Kopeć (polská menšina), Jan Balog (romská menšina), Eugenie Číhalová (ruská menšina), Jovan Mitrović (srbská menšina), Dagmar Březinová (rusínská menšina), Adriano Mandilas (řecká menšina), Bohdan Rajčinec (ukrajinská menšina), Skalský Vladimír (slovenská menšina), Uyen Huu Pham (vietnamská menšina), Vít Dovalil (Ústav germánských studií, Filozofická fakulta UK), Petr Mlsna (MV), Jana Hajná (Asociace krajů), René Petráš (Právnícká fakulta UK)

Nepřítomní členové Rady: -

Zástupci:

Marie Bílková (MF), Rostislav Táborský (MZV), Michaela Novotná (Kancelář prezidenta republiky)

Hosté:

Zbyněk Gřešek (MD), Václav Pícl (MŠMT), Zuzana Jentsche Stöcklová (MPSV), Blanka Bartíková (MK), Václav Appl (MK), Klára Sadílková, Tomáš Kraus (židovská menšina), Helena Havlíková (ČRo), Kateřina Konopásková (ČRo), David Šťáhlavský (ČRo), Marta Růžičková (ČT), David Chudoba (RRTV)

Omluvení členové:

Andrej Babiš (předseda Rady), Lenka Kopřivová (chorvatská menšina), Petr Rojík (německá menšina), Ivona Shafaq (romská menšina), Jaroslav Miňo (slovenská menšina), Roman Lipták (Kancelář prezidenta republiky), Martin Povejšil (MZV), Karel Tyll (MF), Michal Franěk (náměstek MSp) David Vávra (kancelář Veřejného ochránce práv), Pavla Štrobachová (Svaz měst a obcí), Josef Stojka (stálý host)

Úřad vlády ČR:

Odbor lidských práv a ochrany menšin: Andrea Baršová, Renata Weinerová, Kateřina Hlavová, Tadeáš Mertlík, Marianna Juhásová, Olga Jeřábková, Jan Chrt

Před zahájením vlastního jednání Rady vlády pro národnostní menšiny (dále jen „Rada“) vystoupila místopředsedkyně Rady H. Válková s vyjádřením ve věci spojování jejího jména s šikanováním disidentů a jejího obviňování ze spolupráce s dr. Urválkem, jak napsalo info.cz v článku publikovaném 9. ledna 2020. H. Válková se důrazně ohradila proti těmto nařčením a oznámila, že na autory článku podala trestní oznámení. Poté dostal slovo G. Bečev, jenž představil prohlášení, ke kterému se připojili podpisem celkem tři další členové Rady¹. V prohlášení členové Rady vyjádřili znepokojení skutečností týkající se minulosti H. Válkové, které byly publikovány v médiích. Vyzvali H. Válkovou, aby „zodpovědně zvážila své setrvání na pozici místopředsedkyně Rady vlády pro národnostní menšiny“, neboť neprokázala dostatečnou sebereflexi při hodnocení své stávající situace a na jejím místě by podle signatářů prohlášení měl působit člověk s vyšší morální integritou. Následně H. Válková oznámila, že na svoji funkci místopředsedkyně Rady vlády pro národnostní menšiny nebude rezignovat, neboť k tomu není žádný důvod. Tímto vyjádřením byla diskuse ukončena. Žádný z členů Rady se nevyjádřil ve prospěch hlasování o setrvání či odstoupení H. Válkové z funkce, hlasování se proto nekonalo.

Místopředsedkyně Rady H. Válková přivítala na jednání Rady nového zástupce za slovenskou národnostní menšinu V. Skalského. V. Skalský poděkoval za jmenování, představil se a uvedl, že se těší na další spolupráci v Radě.

H. Válková zahájila pracovní program Rady². V úvodu jednání proběhla kontrola usnášeníschopnosti Rady. Ke dni zasedání měla Rada celkem 30 členů. Pro dosažení kvora pro usnášeníschopnost byla nutná přítomnost minimálně 16 členů. Vzhledem k tomu, že na začátku jednání bylo přítomno celkem 22 členů (nebo jejich zástupců na základě písemného pověření), byla potvrzena usnášeníschopnost Rady.

PŘÍTOMNO	CELKOVÝ POČET	USNÁŠENÍSCHOPNOST
22	30	ANO

Následovně H. Válková představila program jednání a vyzvala přítomné členy k jejich hlasování o programu. K návrhu programu nebyla vnesena žádná připomínka.

HLASOVÁNÍ O PROGRAMU ZASEDÁNÍ

PRO	ZDRŽEL SE	PROTI
22	0	0

Schválený program jednání:

- 1) Kontrola úkolů uložených Radou vlády pro národnostní menšiny dne 22. října 2019
- 2) Podnět Pracovní skupiny pro národnostně menšinové vysílání
- 3) Informace o postupu ve věci rozšíření ochrany německého jazyka částí III Evropské charty regionálních či menšinových jazyků

¹ Prohlášení podepsali kromě G. Bečeva také L. Kopřivová, E. Číhalová a D. Branny.

² Program jednání byl spolu s podklady členům Rady zaslán, v souladu s Jednacím řádem Rady, 10 dní před jednáním.

- 4) Informace o postupu ve věci zavedení hlášení v polském jazyce na železničních nádražích a zastávkách
- 5) Podnět ukrajinské národnostní menšiny ke zřízení kulturně-vzdělávacího centra
- 6) Informace o dotačních programech Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva kultury a Úřadu vlády ČR
- 7) Informace o přípravě Zprávy o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2019
- 8) Různé
 - a) Diskuse k žádosti o odstranění tvrdosti zákona ve věci přiznání odpracovaných let českého občana ruské národnosti
 - b) Informace o jednání se zástupci města Jablonce nad Nisou a Chebu ve věci zřízení tříd s německým jazykem vyučovacím
 - c) Informace o návštěvě poradního orgánu Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin
 - d) Ohrožení existence Polské školy sv. Hedviky u Velvyslanectví Polské republiky v Praze
 - e) Informace týkající se ruské národnostní menšiny

Poté H. Válková předala slovo R. Weinerové, která představila první bod jednání.

Ad 1. Kontrola úkolů ze zasedání Rady vlády pro národnostní menšiny konaného dne 22. října 2019

R. Weinerová uvedla, že na posledním zasedání Rady bylo uloženo ke splnění pět úkolů, a to:

- a. nominace nových členek a členů do dotačních komisí Ministerstva kultury
- b. projednání žádosti o rozšíření ochrany německého jazyka částí III Evropské charty regionálních či menšinových jazyků
- c. projednání možnosti zavedení hlášení v polském jazyce na železničních nádražích a zastávkách
- d. aktivizace Pracovní skupiny pro národnostně menšinové vysílání
- e. informace o přípravě nového nařízení vlády, které by nahradilo dosavadní platné nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity

R. Weinerová konstatovala, že všechny úkoly vyplývající z posledního zasedání Rady byly splněny. K bodu e) poznamenala, že Úřad vlády má připravený první návrh legislativního materiálu, který bude postoupen Ministerstvu kultury a Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy k připomínce a následně zaslán Ministerstvu financí.

Bylo předneseno usnesení, o kterém nechala místopředsedkyně Rady H. Válková hlasovat.

Usnesení č. 1/2020
Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 6. února 2020 k bodu jednání č. 1

Rada vlády pro národnostní menšiny

I. bere na vědomí informaci o plnění úkolů z minulého jednání Rady vlády pro národnostní menšiny;

II. ukládá tajemnici Rady vlády pro národnostní menšiny, aby na příštím jednání Rady vlády pro národnostní menšiny informovala o postupu v přípravě nového nařízení vlády dle usnesení Rady vlády pro národnostní menšiny č. 229/2019 ze dne 22. října 2019.

HLASOVÁNÍ O USNESENÍ

PRO	ZDRŽEL SE	PROTI
22	0	0

Usnesení bylo přijato.

Ad 2. Podnět Pracovní skupiny pro národnostně menšinové vysílání

Místopředsedkyně Rady zahájila druhý bod jednání a předala slovo tajemnici Pracovní skupiny pro národnostně menšinové vysílání (dále jen „PS“) R. Weinerové. Ta uvedla, že cílem posledního jednání PS v prosinci 2019 bylo najít způsoby, jak více a lépe zviditelnit národnostní menšiny v mediálním prostoru. Z jednání PS vzešlo 6 návrhů určených veřejnoprávním médiím a 2 návrhy pro státní správu. V prvním návrhu pro veřejnoprávní média byl vznesen podnět k rozšíření dosavadních vysílacích časů pořadů o národnostních menšinách a pro národnostní menšiny v programové skladbě ČRo a ČT. Slova se ujala K. Konopásková, ředitelka výroby v Českém rozhlasu. Pořady pro národnostní menšiny vyrábí v ČR divize výroby a dodává je jednotlivým stanicím. Nejznámější jsou půlhodinové magazíny na stanicích ČRo Radiožurnál a ČRo Plus. Každý den je také realizováno vysílání v síti čtrnácti regionálních stanic – jedná se o čtvrt hodinový magazín, který se nejvíce věnuje slovenské a romské menšině, ale i dalším menšinám. Tématu menšin se ČRo věnuje i v běžném proudu vysílání, kde se řadí podle žánrů. Menšinové příspěvky se využívají průřezově ve zpravodajství i dalších specializovaných pořadech, např. je zařazuje i Radiožurnál, ČRo 2 nebo stanice Vltava. ČRo se domnívá, že dosavadní vysílací prostor pro národnostní menšiny je dostatečný, ale je možné se bavit o modifikaci či jiné kombinaci vysílacích časů pro jednotlivé národnostní menšiny. M. Růžičková za Českou televizi konstatovala, že v roce 2019 bylo odvysíláno 400 hodin pořadů věnovaných problematice národnostních menšin. Tento odvysílaný čas zahrnuje i pořady Sousedé, Babylon nebo vysílání v polštině. Kromě toho ČT v minulém roce nově zařadila na ČT Art tzv. slovenskou vlnu, která se věnuje výlučně slovenské tvorbě. Za poslední tři roky se pořady Babylon a Sousedé dostaly do prime-timu: Babylon je vysílán každou středu v 19:00 hodin, magazín Sousedé je vysílán každý měsíc v sobotu od 19:00 hodin. To svědčí o tom, že ČT se problematice národnostních menšin věnuje velmi zodpovědně. Rozšiřování pořadů by mělo smysl, pokud by se našel nový obsah vysílání, primárně nejde o jeho kvantitu.

H. Válková otevřela rozpravu k tématu. Za polskou národnostní menšinu se přihlásil G. Kopeč, který zmínil, že vysílání polské redakce svým obsahem nereflkuje situaci polské menšiny v ČR, ale připomíná spíše zahraniční vysílání. A. Kovářová se vyjádřila ve prospěch zvyšování kvality pořadů pro a o národnostních menšinách. Doporučila zapojit více novinářských žánrů, např. diskusi nebo publicistiku, která zahrnuje hlubší rozbor problematiky. Sdělila svůj názor, že pořad Mezi námi by mohl být vysílán na jiné rozhlasové stanici, než je ČRo Plus, protože ten se prezentuje jako „jediná v Česku stanice mluveného slova“ a nemůže vysílat zpěv nebo hudbu. Doplnila, že hudební projev je podstatnou součástí národnostní identity. Například neodmyslitelnou součástí slovenského nebo romského vysílání na Radiožurnálu jsou písně těchto národností. Pořad Mezi námi, který představuje jiné národnostní menšiny, je však o hudební složku ochuzen, což ubírá programu na koloritu a reprezentativnosti. D. Šťáhlavský přislíbil námět paní A. Kovářové otevřít v rozhovoru s šéfredaktorem stanice ČRo Plus. Dále konstatoval, že v pořadech na Radiožurnálu nikdy nezazní amatérská interpretace lidové hudby, protože se jedná o proudové vysílání, ve kterém se pouštějí jen oficiální profesionální nahrávky. ČRo vítá nové podněty, ale je třeba najít korespondující formu a obsah pro vysílání. V. Skalský navrhnul, aby v usnesení k bodu 1 byl kladen větší důraz na zefektivnění přípravy vysílání.

Místopředsedkyně Rady H. Válková přečetla návrh usnesení k bodu č. 2 a vyzvala přítomné členy Rady k hlasování.

Usnesení č. 2/2020
Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 6. února 2020 k bodu jednání č. 2

Rada vlády pro národnostní menšiny

I. bere na vědomí informaci o výsledcích činnosti Pracovní skupiny pro národnostně menšinové vysílání;

II. navrhuje zefektivnění přípravy vysílání o národnostních menšinách a pro národnostní menšiny v programové skladbě ČRo tak, aby kvalita vysílání byla posílena o další novinářské žánry a forma vysílání korespondovala s jeho obsahem.

HLASOVÁNÍ O USNESENÍ

PRO	ZDRŽEL SE	PROTI
22	0	0

Usnesení bylo přijato.

R. Weinerová byla vyzvána místopředsedkyní Rady, aby představila zbývající návrhy PS, ke kterým již nebylo přijato další usnesení. Jednalo se o „zaslání podkladů, které přinesou srovnávací data o rozsahu vysílacích časů pořadů o národnostních menšinách a pro národnostní menšiny v ostatních evropských státech, zejména pak státech střední Evropy a zajištění přímého kontaktu (e-mail, telefon) na konkrétní pracovníky ČRo a ČT ze zpravodajských redakcí, aby jim mohly být zasílány upozornění o významných a palčivých problémech národnostních menšin, které mají zpravodajský charakter, a o nichž by měla být veřejnost informována“. Návrh s předstihem realizovali pracovníci ČRo, kteří vypracovali materiál, jenž reagoval na oba požadavky a byl elektronicky rozeslán členům PS a v listinné podobě rozdán členům Rady.

Další návrhy PS byly určeny České televizi. Jednalo se o zvýšení povědomí o existenci národnostně menšinových pořadů v ČT prostřednictvím zařazení upoutávek na národnostně menšinový cyklus „Sousedé“ a „Babylon“ do upoutávkových bloků a zároveň zajištění medializace těchto pořadů na webových stránkách ČT, a rozšíření dosavadních vysílacích časů pořadů v původním znění s českými titulky v programové skladbě ČT (např. ČT2 či ČT art), zvláště pak v jazycích národnostních menšin. M. Růžičková v této souvislosti upozornila, že ČT již vysílá duálně. Filmy i dokumenty je možné sledovat v původním jazyce, buď s titulky nebo dabované. ČT vysílá na 6 kanálech, a to 24 hodin denně. V roce 2017 bylo vysíláno 14% pořadů duálně, v roce 2018 již 20% pořadů a v roce 2019 dokonce 27% pořadů z celkového objemu vysílání. K možnosti zařazení upoutávek na menšinové pořady se zástupkyně za ČT nevyjádřila.

V. Skalský vyslovil obavu z realizace návrhu PS určeného státní správě. Konkrétně jde o „zajištění možnosti financování elektronických multimedií národnostních menšin (informací o národnostních menšinách a pro národnostní menšiny) ze státního rozpočtu, konkrétně v rámci programu Ministerstva kultury Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin či v převážné míře v jazycích národnostních menšin“. V. Skalského znepokojila možnost, že by realizací tohoto návrhu mohlo dojít ke krácení objemu finančních prostředků v tomto programu. B. Bartíková z Ministerstva kultury tuto obavu rozptýlila, když

Radu informovala o navýšení objemu prostředků určených tomuto dotačnímu programu pro rok 2020 z 20 mil. na 25 mil. Kč.

Ad 3. Informace o postupu ve věci rozšíření ochrany německého jazyka částí III Evropské charty regionálních či menšinových jazyků

Místopředsedkyně Rady zahájila třetí bod jednání a předala slovo M. Dzingelovi. M. Dzingel, předseda nové Pracovní skupiny k možnosti rozšíření ochrany německého jazyka částí III Evropské charty regionálních či menšinových jazyků (dále jen „PS“), zrekapituloval informace z předcházejícího jednání Rady týkající se vzniku této PS. První jednání nově ustanovené PS proběhlo dne 16. prosince 2019. Výsledkem jednání byly 2 hlavní úkoly:

- a) Zástupci německé menšiny zašlou sekretariátu odůvodnění žádosti o vyšší ochranu německého jazyka do konce února roku 2020.
- b) Podklad zaslaný německou menšinou sekretariátu bude neodkladně rozeslán k připomínkám jednotlivým zainteresovaným resortům, které se vyjádří v termínu březen – duben 2020.

V rozpravě k bodu 3 zazněl dotaz G. Bečeva, jenž se týkal možných zvýšených nákladů státní správy souvisejících s navýšením ochrany německého jazyka, zvláště pak, zda by v některých pohraničních oblastech museli úředníci povinně umět německy. M. Dzingel tuto obavu rozptýlil s tím, že v případě, že by příslušník německé menšiny česky nerozuměl, byl by povolán tlumočník. R. Petráš z Právnické fakulty UK poznamenal, že v případě navýšení ochrany německého jazyka by se nejednalo pouze o ochranu v pohraničních územích, ale šlo by o navýšení ochrany na území celého státu, podobně jako tomu je v případě slovenštiny. V současné chvíli členové PS teprve zjišťují praktické důsledky, jaké by navýšení ochrany němčiny přineslo. Odborníci z Právnické fakulty UK, dr. Petráš a doc. Scheu, dospěli k názoru, že navýšení ochrany německého jazyka je možné, ale není nutné, jde spíše o politické rozhodnutí. H. Válková poděkovala týmu z Právnické fakulty UK za vypracování analýzy k problematice možného rozšíření ochrany německého jazyka částí III Evropské charty regionálních či menšinových jazyků a vyjádřila zájem o další spolupráci. Na závěr se do rozpravy přihlásil V. Skalský, jenž navrhnul vypracování analýzy, která by zohlednila poměr navýšení ochrany němčiny ke slovenštině a polštině, dvěma jazykům, které jsou částí III Charty již dlouhodobě také chráněny. Analýza by měla podle V. Skalského zajistit vyvážený poměr ochrany (počtu přijatých odstavců z Charty) mezi němčinou, slovenštinou a polštinou. Dále uvedl, že slovenská menšina je výrazně početnější nežli menšina německá, a proto by doporučoval, aby byli do PS přizváni i zástupci za slovenskou a polskou menšinu, aby s nimi byla problematika navýšení ochrany německého jazyka konzultována. V. Skalský požádal zástupce Právnické fakulty UK, aby jím uvedená fakta vedli v patrnosti a ve své analýze k dané problematice je zohlednili.

Místopředsedkyně Rady H. Válková ukončila rozpravu, přečetla návrh usnesení k bodu č. 3 a vyzvala přítomné členy Rady k hlasování.

Usnesení č. 3/2020
Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 6. února 2020 k bodu jednání č. 3

Rada vlády pro národnostní menšiny

I. bere na vědomí informaci o postupu ve věci možného rozšíření ochrany německého jazyka částí III Evropské charty regionálních či menšinových jazyků

II. Žádá předsedu Pracovní skupiny pro možnost rozšíření ochrany německého jazyka částí III Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, aby na příštím jednání Rady informoval o dalším postupu v této věci.

HLASOVÁNÍ O USNESENÍ

PRO	ZDRŽEL SE	PROTI
22	0	0

Usnesení bylo přijato.

Ad 4. Informace o postupu ve věci zavedení hlášení v polském jazyce na železničních nádražích a zastávkách

H. Válková představila usnesení č. 227/2019 Rady vlády pro národnostní menšiny ze dne 22. října 2019, na jehož základě sekretariát Rady požádal Ministerstvo dopravy, aby svolalo jednání s relevantními aktéry a do příštího jednání Rady předložilo návrhy řešení pro zavedení hlášení v polském jazyce na železničních nádražích a zastávkách. Jednání se uskutečnilo na Ministerstvu dopravy dne 2. prosince 2019 a členové Rady obdrželi s patřičným časovým předstihem zápis z tohoto jednání. Následně H. Válková požádala zástupce Ministerstva dopravy, dr. Zbyňka Gřeška, aby představil návrhy řešení, ke kterým ministerstvo dospělo. Z. Gřešek uvedl, že vlivem změny právní úpravy na unijní úrovni došlo k výrazným posunům v okruhu povinně poskytovaných služeb dopravcům ze strany provozovatele dráhy, a proto se zavedení povinného hlášení v polském jazyce stalo problematickým. Předmětná ustanovení vyhlášky č. 173/1995 Sb. požadují, aby byly určité informace podávány též v jazyce národnostní menšiny. Není však výslovně uvedeno, že je požadováno akustické hlášení. Z tohoto důvodu tak není možné mít za to, že Správa železnic ustanovení vyhlášky neplní, neboť vyhláškou vyjmenované informace jsou v polštině podávány, a to v listinné či vizuální podobě. Vzhledem k přetrvávajícímu požadavku Rady na zavedení akustického hlášení bylo nyní dohodnuto, že Ministerstvo dopravy zavedení akustického hlášení uloží Správě železnic, a to by mohlo být hrazeno například z prostředků Státního fondu dopravní infrastruktury. Zároveň Ministerstvo dopravy plánuje redefinici vyhlášky č. 173/1995 Sb.

V následující rozpravě D. Branny vyslovil uspokojení z výsledků jednání a poděkoval dr. Gřeškovi i Ministerstvu dopravy za vstřícné jednání i podporu. Podle informací Z. Gřeška Správa železnic vyčíslila zavedení akustického hlášení v polském jazyce do databáze nového grafikonu vlakové dopravy na cca 10 až 15 miliónů korun. Hlášení v polském jazyce ve jmenovaných stanicích a zastávkách by mělo být spuštěno k prosinci roku 2020.

Následně H. Válková ukončila rozpravu a přednesla návrh usnesení.

Usnesení č. 4/2020
Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 6. února 2020 k bodu jednání č. 4

Rada vlády pro národnostní menšiny

I. bere na vědomí informaci o výsledcích jednání Ministerstva dopravy se Správou železnic a dalšími relevantními aktéry;

II. žádá Ministerstvo dopravy, aby provedlo potřebné kroky směřující k zavedení hlášení v polském jazyce na železničních nádražích a zastávkách.

HLASOVÁNÍ O USNESENÍ

PRO	ZDRŽEL SE	PROTI
22	0	0

Usnesení bylo přijato.

Ad 5. Podnět ukrajinské národnostní menšiny ve věci zřízení kulturně-osvětového centra

V úvodu jednání k pátému bodu jednání H. Válková seznámila přítomné s písemným návrhem, který obdržela od Velvyslanectví Ukrajiny v ČR, na znovuvytvoření ukrajinského kulturně-osvětového centra, ve kterém by příslušníci ukrajinské menšiny měli možnost se setkávat, vzdělávat a rozvíjet výuku ukrajinštiny. Dále konstatovala, že s ukrajinským velvyslancem, ale i premiérem Ukrajiny jednal v této záležitosti také premiér ČR Andrej Babiš. Následně H. Válková požádala zástupce ukrajinské národnostní menšiny v Radě, pana Bohdana Rajčince, aby ji doplnil. B. Rajčinec ve stručném historickém exkurzu upřesnil, že v roce 1948 bylo ukrajinské centrum, de facto muzeum³, které si ukrajinská menšina v Praze založila na vlastní náklady, výnosem Zemského národního výboru v Praze zrušeno. Někteří představitelé tehdejších ukrajinských spolků byli poté pronásledováni. Od roku 1990 se zástupci ukrajinské menšiny pokoušeli o obnovu ukrajinského centra, avšak jednání s úřady nebyla úspěšná. V posledních pěti letech se ukrajinský spolkový život natolik rozrostl, že pro realizaci všech aktivit menšina potřebuje vhodné prostory. To se týká také mimoškolní výuky ukrajinštiny pro děti ve věku 6 až 15 let. Náplň činnosti ukrajinského kulturně-osvětového centra mají zástupci menšiny precizně vypracován – po finanční stránce by centrum zajišťovala ukrajinská menšina ze sponzorských darů, projektové činnosti a příspěvků rodičů (menšina tedy nenárokuje žádné další finanční prostředky). Zástupci menšiny obnovili činnost Evropského kongresu Ukrajinců. 12 států hlasovalo pro to, aby sídlo tohoto kongresu bylo v Praze. Světový kongres Ukrajinců sídlí v Kanadě. H. Válková doplnila projev B. Rajčince informací, že v současné době se hledá termín schůzky s panem premiérem, které by se měl zúčastnit i pan Rajčinec. Současná česká vláda má zájem na

³ Jednalo se o *Muzeum osvobodovacího boje Ukrajiny*, založené v roce 1925 v Praze. Ke konci války bylo muzeum vybombardováno. V roce 1948 byl zrušen ukrajinský spolek, který muzeum založil.
Viz <http://www.badatelna.eu/fond/1998/uvod/1672>

rozdílení dobré spolupráce s Ukrajinou a chce vyjít vstříc početně sílící ukrajinské menšině v ČR. Vláda má v úmyslu vytvořit pro ukrajinskou menšinu maximálně příznivé podmínky.

Následně H. Válková přednesla návrh usnesení.

Usnesení č. 5/2020
Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 6. února 2020 k bodu jednání č. 5

Rada vlády pro národnostní menšiny

I. podporuje vznik kulturně-osvětového centra ukrajinské národnostní menšiny

II. obrací se s žádostí na předsedu vlády a zároveň předsedu Rady, aby podpořil znovuzaložení kulturně-osvětového centra ukrajinské menšiny, včetně možnosti poskytnutí vhodného objektu pro tuto činnost.

HLASOVÁNÍ O USNESENÍ

PRO	ZDRŽEL SE	PROTI
22	0	0

Usnesení bylo přijato.

Ad 6. Informace o dotačních programech Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva kultury a Úřadu vlády ČR

H. Válková požádala zástupce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, zástupkyni Ministerstva kultury a následně Úřad vlády ČR, aby informovali o průběhu dotačních řízení za své rezorty.

O průběhu dotačního řízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy referoval V. Pícl. MŠMT vyhlásilo 1. listopadu 2019 *Program na podporu vzdělávacích aktivit národnostních menšin na rok 2020*. Program je členěn do dvou tematických okruhů, tj.: podpora vzdělávacích aktivit národnostních menšin a také podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin. Celkem bylo na program alokováno 15 000 039 Kč. 9. února 2020 proběhne uzávěrka tohoto programu, do konce února by mělo být ukončeno vyhodnocování a v březnu 2020 by žadatelé měli být vyzooměni o výsledcích tohoto dotačního řízení.

Za Ministerstvo kultury informoval o dotačních programech V. Appl a B. Bartíková. Ministerstvo kultury pravidelně vyhláší dva programy. Prvním je *Program podpory kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v ČR*, o kterém informoval V. Appl. Pro tento program Ministerstvo kultury vyhlásilo výběrové řízení dne 29. srpna 2019, přihlášky byly přijímány do 18. října 2019. Do výběrového dotačního řízení přišlo celkem 71 projektů od 53 předkladatelů; 2 projekty nebyly do řízení začleněny, protože se tematicky jednalo o problematiku cizinců nebo uprchlíků. Do výběrového řízení bylo tedy zařazeno 69 projektů od 51 žadatelů. Výše požadované dotace činí 16 838 095 Kč. Dotační komise bude zasedat 26. února 2020. Podmínkou pro hodnocení projektů pro rok 2020 je včasné vyúčtování projektů za předcházející rok. Uzávěrka pro vyúčtování loňských projektů

proběhla již 31. ledna t. r. K 6. únoru t. r. V. Appl obdržel pouze 71 % vyúčtování dotací za rok 2019.

O druhém programu, *Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin či v převážné míře v jazycích národnostních menšin*, referovala B. Bartíková. Program spadá do působnosti Odboru médií a audiovizí. V tomto programu dojde k navýšení finančních prostředků z nevyužitých financí za loňský rok z 20 mil. na 25 mil. korun, nejedná se tedy o systémové navýšení. Do výběrového dotačního řízení se přihlásilo 27 žadatelů, z nichž 2 byli z řízení vyloučeni pro nesplnění zadávacích podmínek. Výběrová komise bude zasedat 12. února t. r. Do konce února by mělo být ukončeno vyhodnocování a během března by měli být žadatelé vyrozuměni o výsledcích dotačního řízení pro rok 2020.

Program na *Podporu implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků*, který administruje Úřad vlády ČR, prezentovala K. Hlavová. Výzva k podání žádostí byla vyhlášena na začátku srpna loňského roku, projekty měly být podány nejpozději do 20. září 2019. Komise zasedala na podzim minulého roku. Celkem se do programu přihlásilo 17 předkladatelů, z nichž komise navrhla podpořit 13 jejich žádostí v celkové výši 2 761 320 Kč.

Ad 7. Informace o přípravě Zprávy o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2019

V úvodu jednání k bodu č. 7 se H. Válková kriticky vyjádřila k úrovni dříve vydávaných zpráv o situaci národnostních menšin v České republice. Objasnila, že reflexe zasílané zástupci národnostních menšin byly v publikaci ponechávány v původní podobě, což vedlo k velkým disproporcím v textu, neboť každá menšina zpracovávala svoji reflexi v jiném rozsahu. Na konci loňského roku byla zástupcům menšin rozeslána nová osnova k vypracování situační zprávy, která by měla zajistit odpovídající proporcionalitu podkladů. R. Weinerová zdůraznila, že text od zástupců národnostních menšin by měl být v rozsahu maximálně 3 normostran. Termínem pro odevzdání reflexí národnostních menšin je 15. únor 2020.

Ad 8. Různé

H. Válková zahájila bod č. 8 (různé), do kterého bylo přihlášeno 5 příspěvků.

a) Informace o jednání se zástupci města Jablonce nad Nisou a Chebu ve věci zřízení tříd s německým jazykem vyučovacím

Slova se ujal zástupce za německou národnostní menšinu M. Dzingel, který informoval o pilotním projektu v Jablonci nad Nisou a v Chebu. Od školního roku 2021/22 by ve dvou vybraných základních školách měla být otevřena třída, ve které by se v některých předmětech vyučovalo v německém jazyce v souladu s Výnosem MŠMT z roku 2013. K žádosti o povolení vyučování v cizím jazyce musí být přiložen učební plán včetně rozsahu výuky v cizím jazyce. Zástupci škol a městských zastupitelstev Jablonce nad Nisou a Chebu jsou k pilotnímu projektu vstřícně naladěni, proběhlo s nimi úspěšné jednání na Úřadu vlády ČR dne 14. ledna 2020. M. Dzingel jedná s bavorskou a saskou stranou, aby k výuce v cizím jazyce zprostředkovali učitele - rodilé mluvčí. H. Válková poděkovala M. Dzingelovi za příkladnou aktivitu v této záležitosti.

b) Ohrožení existence Polské školy sv. Hedviky při Velvyslanectví Polské republiky v Praze (Szkola Polska im. Św. Jadwigi przy Ambasadzie RP w Pradze)⁴

Slova se ujal zástupce za polskou národnostní menšinu D. Branny, který objasnil, že Polská škola sv. Hedviky byla zřízena v roce 1970 polským ministerstvem školství při Velvyslanectví Polské republiky v Praze. V letech 1987 až 1999 byla provozována jako denní škola, v roce 1999 byla transformována na školu odpolední a sobotní. Škola sídlí od roku 1996 na Praze 4, v pronájmu části budovy školy v Boleslavově ulici. Nyní Polské škole hrozí okamžitá výpověď nájmu. Vedení školy však potřebuje určitý čas na hledání nového vhodného prostoru, aby nemuselo přerušit výuku. Do rozpravy se přihlásila J. Hajná, která hovořila za Magistrát hl. m. Prahy. Ve věci Polské školy sv. Hedviky se již angažoval předseda Výboru pro národnostní menšiny hl. m. Prahy Mgr. Jiří Knitl, který dopisem oslovil Městskou část Praha 4. V souvislosti s touto aktivitou J. Hajná nabídla polské národnostní menšině spolupráci, konkrétně navrhla jednání s panem radním Šimralem, který má kompetenčně na starosti oblast školství - na jednání by byla pozvána i starostka Městské části Praha 4. Dále uvedla, že v záležitostech nájmu na území hl. m. Prahy se polská národnostní menšina měla nejprve obrátit na magistrát, který má tuto problematiku v kompetenci. D. Branny s poděkováním přijal od J. Hajné nabídku ke spolupráci. Následně H. Válková přednesla návrh usnesení.

Usnesení č. 6/2020

Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 6. února 2020 k bodu jednání č. 8 b)

Rada vlády pro národnostní menšiny

I) bere na vědomí informaci o možném ohrožení další existence Polské školy sv. Hedviky při Velvyslanectví Polské republiky v Praze;

II) žádá Městskou část Praha 4 o informaci, jak bude v této věci dále postupováno.

HLASOVÁNÍ O USNESENÍ

PRO	ZDRŽEL SE	PROTI
22	0	0

Usnesení bylo přijato.

c) Diskuse k žádosti o odstranění tvrdosti zákona ve věci přiznání odpracovaných let českého občana ruské národnosti

Slova se ujala zástupkyně za ruskou národnostní menšinu E. Číhalová, která představila žádost pana Michala Nikolajenka, českého občana ruské národnosti narozeného v roce 1955 v Praze, o odstranění tvrdosti zákona ve věci přiznání odpracovaných let českého občana ruské národnosti. Žádost týká i jeho manželky Larisy Nikolajenkové, narozené v roce 1958 v Taškentu, která má také české občanství. V 7 letech se Michal Nikolajenko spolu s matkou

⁴ Sídlo školy: Boleslavova 1/250, 140 00 Praha 4 - Nusle

přestěhoval do Taškentu, kde vychodil školu a oženil se. V roce 1992 se celá rodina i s matkou vrátila zpět do Prahy, kde dodnes žije a pracuje. Po rozpadu Sovětského svazu Dohoda o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Uzbekistánem pozbyla platnosti k 29. 9. 2009 a nová nebyla uzavřena. Manželé nyní nemohou požádat v ČR o starobní důchod, protože nemají dostatečný počet odpracovaných let. Zároveň nemohou uplatnit pracovní knížky, které dokazují počet odpracovaných let v bývalém Sovětském svazu. H. Válková upozornila na institut Veřejného ochránce práv, který řeší řadu stížností ze sociální oblasti a mohl by v této věci pomoci. Následně předala slovo zástupkyni za Ministerstvo práce a sociálních věcí K. Sadílkové. Ta upřesnila, že v roce 1960 byla uzavřena dohoda se Sovětským svazem, která umožňovala počítat doby pojištění a přiznávat důchody. Smlouva však byla ve vztahu k Uzbekistánu ukončena v roce 2009. V současné době platí bezesmluvní stav. Nelze připustit, že by jedna část žadatelů měla nárok ze zákona a druhá část na základě důvodu, který uvedla. Je však na paní ministryni, zda žádosti vyhoví či nikoliv. Pokud jde o smlouvu s Uzbekistánem – ta je každoročně prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí iniciována, nicméně ze strany Uzbekistánu nepřichází odpovídající reakce. Manželé Nikolajenkovi měli sovětské a později uzbecké občanství (v současnosti mají české občanství), avšak občanství nezakládá nárok na starobní důchod. H. Válková uvedla, že na výjimku ze zákona není právní nárok a k odstranění tvrdosti zákona je zpravidla třeba nalézt humanitární důvody, proto by manželům Nikolajenkovým doporučila, aby se obrátili na právní pomoc Úřadu veřejného ochránce práv v Brně.

d) Informace o návštěvě poradního orgánu Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin

R. Weinerová informovala o blížící se monitorovací návštěvě Poradního výboru Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin Rady Evropy v České republice. Členové Poradního výboru přijedou do Prahy v týdnu od 16. do 20. března t. r. Rezorty i zástupci národnostních menšin budou s předstihem informováni o programu jednání a budou vyzváni k účasti na jednání s členy Poradního výboru.

e) Informace týkající se ruské národnostní menšiny

Slova se ujala H. Válková, která prezentovala obsah dopisu adresovaného Radě od předsedy České asociace rusistů, Česko-ruské společnosti, Bard klubu Praha, Ostravského domu dědictví a tradice, Ruského osvětového spolu na Moravě a Mezinárodního kulturního institutu Klíč. Zástupci těchto spolků vyjádřili názor, že spolek Ruská tradice, který má svoji zástupkyni v Radě, reprezentuje zájmy jen velmi úzké skupiny ruské národnostní menšiny a nepředstavuje zájmy podepsaných spolků. Ruská tradice má podle pisatelů prohlášení vztah jen k první vlně ruských emigrantů z dvacátých let minulého století. Ruská menšina v ČR početně roste - ti, kteří přišli v 90. letech však těžko hledají společný jazyk s představiteli Ruské tradice. Kandidátem autorů dopisu na členství v Radě je Mgr. Alena Sorokina, která se zasloužila o to, že je již čtyři roky udělována v ČR cena Stříbrný lukostřelec a od roku 2012 vydává časopis pro krajany žijící v ČR. H. Válková konstatovala, že její povinností bylo dopis Radě představit a problém bude třeba v dohledné době řešit, v případě navýšení počtu zástupců by se musel měnit statut Rady.

Následně byla k tématu otevřena rozprava. J. Hajná upozornila na možný střet zájmů se Zákonem o právech příslušníků národnostních menšin, neboť z formulace dopisu vyplývá, že ne všichni členové podepsaných spolků mají české státní občanství – v dopise jsou

zmiňování „nově příchozí“. D. Branny a A. Mandilas vyjádřili nesouhlas se změnou statutu Rady z důvodu, že se některá menšina není schopna dohodnout na jednom zástupci. Uvedli, že v příštím roce to může být kterákoliv další menšina, která bude chtít rozšířit své řady v Radě z podobných důvodů jako ruská menšina a celkový počet zástupců v Radě by potom byl nadlimitní. H. Válková sdělila, že vyjádření členů Rady v této věci vzala na vědomí a návrh na změnu statutu nebude zatím podávat.

Místopředsedkyně Rady H. Válková uzavřela bod jednání Různé a oznámila, že další jednání Rady se uskuteční pravděpodobně v průběhu měsíce května a poděkovala přítomným za jejich aktivní účast na prvním letošním jednání Rady.

V Praze dne 6. února 2020

Zpracovala: Renata Weinerová

Za správnost: Klára Jůnová

prof. JUDr. Helena Válková, CSc.,
v.r.
*místopředsedkyně Rady vlády pro
národnostní menšiny*